

ผึ้งพันธุ์

ชื่อไทย : ผึ้งพันธุ์

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Indian honey bee

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Apis cerana*

โดย นางสาวภัทราพร ต้นโสเดจเจริญ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

กลุ่มส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ

สถิติการผลิต			
	ปี 58	ปี 59	ปี 60
จำนวนเกษตรกร (ราย)	1,170	1,200	1,215
จำนวนพันธุ์ผึ้ง (รัง)	275,907	303,500	353,724
ผลผลิตน้ำผึ้ง	30 กก./รัง		
จำหน่ายในประเทศ	30-35 %		
ส่งออกต่างประเทศ	65-70 %		

แหล่งผลิต	
ภาคเหนือ	ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ อุดรดิตถ์ ลำปาง พะเยา พิษณุโลก น่าน พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ สุโขทัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แก่ จังหวัดเลย อุดรธานี ขอนแก่น หนองบัวลำภู นครราชสีมา ร้อยเอ็ด สุรินทร์ หนองคาย
ภาคกลาง	ได้แก่ จังหวัดลพบุรี สระบุรี
ภาคตะวันออก	ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี สระแก้ว ชลบุรี
ภาคตะวันตก	ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี
ภาคใต้	ได้แก่ จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ธานี

ต้นทุน / ผลตอบแทน การผลิตน้ำผึ้ง (ปี 2559)	
ต้นทุนผันแปร (บาท/รัง)	1,384.30 บาท
ต้นทุนคงที่ (บาท/รัง)	3,577.00 บาท
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท/รัง/ปี)	4,961.30 บาท
ต้นทุนการผลิตน้ำผึ้ง/กก.	85.88 บาท
รายได้จากการขายน้ำผึ้ง/รัง	4,000.00 บาท
ราคาน้ำผึ้งที่เกษตรกรขายได้/กก.	130.00 บาท
กำไรจากการขายน้ำผึ้ง/กก.	44.12 บาท
ราคาขายปลีก/ขวด (750 ซี.ซี.)	150-250 บาท

ปริมาณและมูลค่าส่งออกน้ำผึ้ง			ปริมาณและมูลค่านำเข้าน้ำผึ้ง		
ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	19,630.75	1,614.62	2558	11,797.54	766.51
2559	8,267.38	638.48	2559	1,640.43	145.11
2560	12,855.22	962.00	2560	2,259.30	189.78

ปริมาณและมูลค่าส่งออกน้ำผึ้ง			ปริมาณและมูลค่านำเข้าน้ำผึ้ง		
ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	2.47	22.32	2558	47.41	31.85
2559	5.89	8.18	2559	63.73	44.31
2560	7.57	12.32	2560	79.11	51.21

ราคาขายน้ำผึ้งที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศ (บาท/กิโลกรัม)					
ปี	2556	2557	2558	2559	2560
ราคา	80-120	80-120	100-140	120-180	85-140

รายชื่อประเทศที่ส่งออกน้ำผึ้ง ปี 2560		รายชื่อประเทศที่นำเข้าน้ำผึ้ง ปี 2560	
สหรัฐอเมริกา	44.00 %	จีน	50.33 %
ไต้หวัน	34.96 %	เมียนมาร์	32.58 %
เยอรมัน	6.47 %	เวียดนาม	6.92 %
อินโดนีเซีย	3.49 %	ออสเตรเลีย	2.25 %
แคนาดา	3.28 %	ฝรั่งเศส	2.00 %
อื่น ๆ	7.80 %	อื่น ๆ	5.92 %

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหาข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา/แก้ไข
<p>การผลิต</p> <p>การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ของประเทศไทยได้เจริญเติบโตเป็นอุตสาหกรรมการเลี้ยงผึ้ง เนื่องจากประเทศไทยมีความหลากหลายของพืชอาหารผึ้ง เช่น ลำไย ลิ้นจี่ ทานตะวัน งา ยางพารา เงาะ นุ่น ข้าวโพด รวมทั้ง วัชพืช ได้แก่ สาบเสือ ชีไถ่ย่าน และไมยราบ สามารถเลี้ยง แยกขยายรัง และเก็บผลผลิตน้ำผึ้งได้หลากหลายชนิด นอกจากนี้ยังมีผลผลิตอื่นๆ ที่เกิดจากการเลี้ยงผึ้ง เช่น นมผึ้ง (รอยัล เยลลี่) เกสรผึ้ง ไขผึ้ง พรอพอลิส และพิษผึ้ง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการมากกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี</p> <p>ปัจจุบัน</p> <p>การเลี้ยงผึ้งของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม อุตสาหกรรมการเลี้ยงผึ้งของประเทศไทยจะต้องปรับตัวต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชของประเทศไทย ซึ่งส่งผลต่อปริมาณพืชอาหารของผึ้งและปริมาณผลผลิตน้ำผึ้ง นอกจากนี้ยังมีผลกระทบจากการนำเข้าและส่งออกน้ำผึ้งด้วย ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการเลี้ยง การผลิตน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้งให้มีคุณภาพดีตามมาตรฐานการผลิตน้ำผึ้ง (GAP) และมาตรฐานสินค้าเกษตรน้ำผึ้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน</p>	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรขาดการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง 2. ขาดการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้ง ไม่มีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน และมีแหล่งจำหน่ายน้อยราย 3. ขาดการพัฒนาสายพันธุ์ผึ้งอย่างต่อเนื่อง 4. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อการเลี้ยงผึ้ง พืชอาหาร และการเก็บผลผลิตน้ำผึ้ง 5. มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างแพร่หลายในบริเวณแหล่งพืชอาหารผึ้ง <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์อยู่ในวงจำกัด และไม่ต่อเนื่อง 2. เกษตรกรขาดความรู้และความเชื่อมั่นในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคถึงคุณประโยชน์ของการบริโภคน้ำผึ้ง 2. เกษตรกรรายย่อย ไม่มีการจัดการผลผลิตเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 3. เกษตรกรขาดการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด 	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตวัสดุและอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้ง 2. ผลิตนางพญาผึ้งสายพันธุ์ดี สนับสนุนการเลี้ยงผึ้งและพัฒนาสายพันธุ์ดีให้กับเกษตรกร 3. ประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนเกษตรกรเพื่อรับมือกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง 4. ส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งตามระบบการผลิตแบบแปลงใหญ่ 5. ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้านการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผึ้งเพื่อเพิ่มมูลค่าและลดปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ 2. สนับสนุนการศึกษาวิจัยการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รณรงค์การบริโภคน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้ง โดยประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงประโยชน์ และคุณค่าทางโภชนาการ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น บทความทางวิชาการ เว็บไซต์ 2. สนับสนุนให้มีระบบตลาดผูกพันตามข้อตกลง (Contract Farming) กับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้ง และผู้ประกอบการ 3. ร่วมออกงานแสดงสินค้าน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้งในงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และร่วมจัดงานนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้ง